

2013. gada 1. novembrī

ARCHAEOLOGY,
AUTHORITY & COMMUNITY:
cooperation to protect
archaeological heritage

KAS SLĒPJAS LUDZAS PILSKALNA DZĪLĒS?

Trīs dienas šīs nedēļas sākumā Ludzas pilskalnā darbojās zinātnieku grupa. Skanēja latviešu, vācu un angļu valoda. Te notika sagatavošanās arheoloģisko izrakumu darbiem. Pērn ar īpašu skeneri tika izstaigāta visa pilskalna teritorija un noteiktas vietas, kur zemes dzīlēs atrodas arheoģiem svarīgas vērtības. Šogad tajās notika kultūrslāņa zondēšana.

Artūrs Tomsons, Latvijas Nacionālā vēstures muzeja pētnieks, paskaidroja, ka tādā veidā var noteikt katra augsnes slāņa dziļumu, apdzīvotības blīvumu, arī nodarbošanos. Arheoģi īpaši priecājās par lietām, kas citiem būtu pilnīgi sīkumi. Katra no zemes dzīlēm izceltā zvīņa, keramikas lauskiņa un putna kauliņa fragments, ogļīte pētnieku acīs iegūst īpašu vērtību.

Vietas, kas jāpārbauda īpaši, atklājas pat satelītuizņēmumā, kur no augšas labi redzams, kā atšķiras zāles krāsa, kas palīdz noteikt, kāda augsne ir apakšā, vai tur varēja būt grāvis vai bruģis.

Artūrs ir pētījis arī Rīgas un citas pilis. Kā viņš saka, jo zemes dzīlēs vairāk organikas, jo pētniekam ir interesantāk. Artūrs izvirza hipotēzi, ka pilskalnā, iespējams, bijis vēl viens grāvis. Tas savukārt ļauj domāt par vēl senākas koka pils esamību, kas varētu daudz vēstīt par seno latgaļu vēsturi. Tās, protams, ir hipotēzes, kas ir jāpierāda. Tās var arī neapstiprināties, bet jau to izvirzīšanas fakts pats par sevi ir interesants.

— Šie darbi ir tikai sākumposms ilglaicīgā Ludzas senās vēstures izpētes procesā, — optimistiski noskaņota Līga Kondrāte. — Pilskalna izpēte notiek pārrobežu projekta *Arheoloģija, vara un sabiedrība: sadarbība arheoloģijas mantojuma saglabāšanā*. Projektā darbojas Igaunija, Latvija un Krievija. Mūsu novadpētniecības muzejs ir iesaistījies šai darbā. Projektu vada Valērijs Dzevaltovskis.

Ludzai ir ļoti paveicies, ka izpētes darbā aktīvi iesaistījies Hamburgas universitātes profesors, Arheoloģijas institūta direktors Franks Andraško. Viņš pirmoreiz uz Ludzu atbrauca kopā ar Jura Soikāna meitu Ilzi Menneking un ļoti ieinteresējās par mūsu vēsturi. Šobrīd sadarbība jau ir oficiālā līmenī.

30. oktobrī Ludzas pilsētas domē tika parakstīts sadarbības līgums starp Ludzas novada pašvaldību un Hamburgas universitāti, kā arī personīgi ar profesoru Andraško. Tas apliecina, ka pētījumu darba izmaksas apņemas veikt Hamburgas universitāte. Tas visus pētnieciskos darbus jau paceļ daudz augstākā — starptautiskā līmenī.

Igaunijas – Latvijas – Krievijas Pārrobežu sadarbības programma Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta ietvaros 2007 – 2013 finansiāli atbalsta kopīgus pārrobežu attīstības pasākumus, lai uzlabotu reģiona konkurētspēju, izmantojot tā potenciālu un izdevīgo atrašanās vietu krustcelēs starp ES un Krievijas Federāciju.

Programmas mājas lapa: www.estlatrus.eu

Projekta mājas lapā www.aac-project.eu

*Sagatavots pēc Vandas ŽULINAS raksta,
kas publicēts laikrakstā „Ludzas Zeme” 2013. gada 1. novembrī*